

NAŠI PJEVAČKI ZBOROVI

Institut za crkvenu glazbu u Zagrebu

30. lipnja o. g. primilo je trinaestero slušača Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu svoje diplome o uspješno završenom studiju crkvene glazbe. Trinaest novih diplomiranih crkvenih glazbenika koji su sposobni da uđu u aktivni glazbeni život Crkve i Naroda kao orguljaši, dirigenti, nastavnici. Ovo je četvrta generacija koja završava ovaj naš jedini, te nedavno osnovani, skromni Institut za crkvenu glazbu.

Svečanosti uručjenja diploma prisustvovao je pomoćni biskup zagrebački Lach, dekan Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu Sađi-Bunić i mnoštvo redovničkih poglavarica, sestara i prijatelja. Na početku ove svečanosti sve prisutne je pozdravio Predsjednik Instituta. Mo. A. Milanović koji je u svom govoru istakao uzvišeni cilj crkvene glazbe, nove smjernice II. Vatikanskog koncila o crkvenoj glazbi i upozorio na gitaraško primitivno pomodarstvo, koje se, u obliku profanih skladbica bez umjetničke vrijednosti, danas sve više uvode u liturgiju kao da Crkva nema svojih jasnih zakona, pozitivnih propisa i suvremenih uputa o crkvenoj glazbi. Mo. Milanović je između ostalog rekao: «Sada počinje veliko polje vašega rada. Velike ideje prekretnice II. Vatikanskog sabora o reformi crkvene glazbe čekaju na vas. Crkva i Domovina mnogo od vas očekuju. Vi ćete biti pioniri te reforme u narodu, na korovima naših crkava, po našim srednjim i bogoslovnim školama i redovničkim novicijatima. Oči svih su uprte u vas. Velika je uloga crkvenog glazbenika u liturgijskom životu katoličke Crkve...»

Sveti Otac kaže da nova glazba mora biti u skladu s osobinama i značajkama svakog naroda tako da se duše po pjevanju mogu lakše i žarče ujediniti s Bogom. Novi tekstovi i novi napjevi već su nakalemljeni na krasno starodrevno stablo i izbacili prve procvjetale grančice pod blagim dahom duhovnog proljeća koje ih već danas na osjetljiv način obavlja i prožima život Crkve. Sveti Otac u govoru talijanskim cecilijancima tuži se i upozorava na neke nepravilnosti obnove crkvene glazbe i liturgijskog pjevanja. Uvodeći nove skladbe jednostavne i lagane ali zato često puta jako siromašne u inspiraciji i bez umjetničkog izražaja, često puta preslobodne su u svom načinu izražavanja na što ne možete ostati indiferentnima. Vaša je misija da crkvena glazba i liturgijsko pjevanje vode pravim putem, i to onim što ih Crkva želi.

«Glazba i pjevanje su na službu kultu i kultu podređeni» — kaže Sveti Otac — prema tome skladbe uvijek moraju biti dostojanstvene, svečane, a često i veličanstvene, uvijek što je moguće manje nedostojne neizmjernog veličanstva Božjega kojemu su upravljene i kojemu ljudski duh teži. Moraju biti sposobne — razumije se glazba i pjevanje — da uspostave pobožni kontakt duše s Gospodinom probuđujući i izražavajući osjećaje hvale, molbe, umilostivljenja, zahvalnosti, veselja i žalosti, ljubavi, pouzdanja, mira. Koliko bogata ljestvica svih mogućih melodija — zaključuje Sveti Otac — i svih mogućih harmonija.»

«Ako je ovo bitna funkcija svete glazbe kako možemo siromašne i banalne načine izražaja upotrebljavati u svetim liturgijskim činima?» — pita se Sveti Otac. «Ako liturgijska glazba, bilo instrumentalna, bilo vokalna, nema u sebi osjećaj molitve, dostojanstva i ljepote, sama sebi zatvara vrata u sferu svetog i duhovnog». Onima, koji bi htjeli svjetovnu glazbu uvesti u hram Božji, Sveti Otac preporučuje, da prouče ono što Tridentinski sabor govori u disciplinarnom dekretu »De observandis et devitandis in celebratione missae« kojim se zabranjuje svaka vrst glazbe »gdje bilo u sviranju orgulja, bilo u pjevanju ima nešto besramno ili nečedno«. Ne možemo bez razlike sve što je svjetovno, profano, dozvoliti da prijede prag hrama.

Kako možemo mirne duše poslije ovih riječi Svetog Oca gledati i slušati po našim crkvama razne VIS-ove, gitaraše, skupove t. zv. zabavne glazbe, lake glazbe u »musica leggiera«? Nažalost takvu glazbu propagiraju oni koji su najbliži oltaru, svećenici, da ugođe mladima. Tu vas čeka veliko polje rada u borbi za čistoću prave liturgijske glazbe prema direktivama Crkve. Novi oblici moraju doći, ali svakako uvijek prema načelima sakralnosti, a nikako profanacije. Ako hoćemo da liturgija postane »laka« stvar, tada nužno moramo zavesti preko mise laku glazbu. Ali ako je liturgija ono što su nas uvijek učili i što mora biti, stvar ozbiljna, važna, dostojanstvena, tada laku glazbu nužno i bezuvjetno moramo odstraniti!»

Tokom ove školske godine Institut je priredio tri koncerta: Prvi u čast počasnih doktora Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, u dvorani »Vijenac«. Program je bio sljedeći:

I. LUKAČIĆ: Orantibus — dvoglasni ženski zbor i glasovir.

Upisi i prijemni ispiti na institutu

Slušači Instituta za crkvenu glazbu su redoviti i izvanredni: 1. redoviti su oni koji su s uspjehom završili jednu od srednjih škola gdje su se predavali glavni općeobrazovni predmeti (gimnazija, učiteljska škola, srednja glazbena škola i sl.); 2. izvanredni su oni koji, makar da su i završili neku srednju školu, nisu učili opće obrazovnih predmeta; nadalje oni koji od srednjih škola nemaju završene sve razrede; i napokon oni koji su završili najmanje osam razreda osmogodišnje škole.

Pri upisu kandidat je dužan podnijeti molbu kojoj će priložiti krsni list, svjedodžbu dosadašnjeg školovanja i, ako je duhovnička ili redovnička osoba, preporuku svojih nadležnih poglavara, a ako je svjetovna osoba, čudorednu svjedodžbu nadležne crkvene vlasti.

Osim toga nitko se ne može upisati ako nije s uspjehom položio prijemni ispit prema propisanim gradivu. Od ovog ispita mogu biti oslobođeni samo oni koji su već pohađali neki Institut za crkvenu glazbu ili njemu odgovarajući glazbeni zavod i to mogu dokazati potrebnim ispravama.

Prijemni ispiti se polažu samo prije početka akademske godine i to pri kraju mjeseca rujna. Kandidati za prijemni ispit dužni su pismeno prijaviti tajniku Instituta do 15. rujna i priložiti sve isprave predviđene za upis. Ispit se dijeli na praktički i usmeni dio.

Gradivo propisano za prijemni ispit:

I Glasovir:

- K. Czerny: Etüde op. 849 (2 po izboru).
- J. S. Bach: 12 malih preludija (2 po izboru).
- Jedna Sonatina po slobodnom izboru (Clementi, Diabelli, Kuhlau, Dussek, Beethoven ili sl.)

- V. JELIĆ: Quae est ista — dvoglasni ženski zbor i glasovir.
 B. KUNC: Draga priča — glasovir: s. Slavka Sente III godina.
 & Exsurge, Ulazna pjesma bivše Sezdesetnice — gregorijanski koral.
 & Alleluia, Ulazna pjesma za Uskrs — gregorijanski koral.
 C. DEBUSSY: Arabesque — glasovir: s. Cecilija Kobal, I godina.
 K. KOLB: Ti si Petar — dvoglasni ženski zbor.
 I. KOKOT: Gospoja si — troglasni ženski zbor.
 K. ODAK: Hvali duše moja — četvroglasni mješoviti zbor.
 J. S. BACH: Koncert za dva glasovira u c-molu (Allegro, Adagio, Allegro) — prof. s. Immaculata Malinka, i prof. s. Mira Cobenzl.
 J. Š. SLAVENSKI: Grad gradile — četvroglasni mješoviti zbor.
 V. LISINSKI: Zbor Hrvatica iz opere »Porin« — dvoglasni ženski zbor.
 A. MILANOVIĆ: Eto pletem — četveroglasni mješoviti zbor.
 Dirigent: M. A. Milanović
 Pratinja na glasoviru: prof. s. Immaculata Malinka.
 Druga glazbena priredba bila je pri kraju ove školske godine 29. travnja, u dvorani Instituta. Bila je to uobičajena godišnja »produkcija« slušača. Program je bio slijedeći:
1. a) G. P. da Palestrina: Deposuit potentes — troglasni ženski zbor.
 b) I. Lukačić: Canite et psallite — četveroglasni mješoviti zbor.
  2. a) V. Lübeck: Preludij i fuga u F-duru — orgulje, J. Knežević (II).
 b) J. S. Bach: Toccata d-mol — orgulje, o. S. Petrušić (IV).
  3. a) W. A. Mozart: Sonata F dur I. st. K. V. 332 — glasovir o. R. Radišić (III)
 b) F. Chopin: Walzer F dur op. 34 No. 3 — glasovir D. Slivnjak (IV).
  4. a) Antifona za blagoslov grana na Cvjetnicu — gregor. koral.
 b) Alleluia, ulazna pjesma na Uskrs — gregorijanski koral.
  5. a) J. S. Bach: Preludij a-mol — orgulje, s. M. Mačina (IV).
 b) C. Saint-Saens: Preludij u C duru — orgulje, E. Rakarić (IV).
  6. a) I. Lhotka-Kalinski: Stari dalmatinski plesovi:
 Contradanza I
 Starački ples
 Hrvatski ples
 Perlipaja
 Contradanza IV — glasovir, A. Tomas (I).
 b) B. Kunc: Mala vojska — glasovir, s. S. Sente (III).
  7. a) Z. Špokjar: Rukovet narodnih pjesama — troglasni ženski zbor.
 b) A. Milanović: Na brodicu (dalmatinske narodne pjesme) — četveroglasni mješoviti zbor.

Iza ovog koncerta govorio je slušačima Instituta zagrebački biskup Kuharić o potrebi suvremenog stvaranja u liturgijskoj glazbi, te je potaknuo slušače Instituta »neka traže umjetnički vrijedan glazbeni izraz za današnjicu, za današnje generacije, koji će moći biti živi izraz današnje zajednice i njezine ljubavi prema Bogu.« Biskup Kuharić je između ostalog rekao: »Na glazbenom se Institutu pripremaju orguljaši i orguljašice. Njima je svrha da pripremaju i pomažu sudjelovanje u svetom bogoslužju. Da svojom stručnošću i svojim darovima koje im je Bog dao doprinesu da sveto bogoslužje doista bude na visini, da se tu sav čovjek nađe u susretu sa svojim Bogom, da se tu izrazi u svim svojim mogućnostima, da što autentičnije izrazi svoju vjeru, svoju pobožnost, adoraciju, zahvalnost Bogu.

Mi vidimo da se muzički izrazi razvijaju u vremenu, generacija za generacijom uvijek traži nešto novo, donosi nešto novo. U ovom programu što smo ga slušali, predstavljena nam je, uglavnom, klasična crkvena glazba, religiozna glazba koja je univerzalne vrijednosti, koja je pobijedila sve promjene u povijesti, promjene ukusa, i koja uvijek nosi svoju poruku, koja je uvijek prihvatljiva ne samo ljudskom uhu nego i ljudskom duhu jer stvarno prenosi jedan trajni sadržaj a ponikla je iz dubina čovjekovih i u srži je svojoj umjetnička. Ona ima uvijek duboku umjetničku vrijednost, ona jest i ostat će trajno vrijedna.

Ali ne bi bilo dobro ako bismo se zatvorili samo u prošlo univerzalno umjetničko stvaranje. Danas, baš u ovoj liturgijskoj reformi, kad se na poseban način naglašava sudjelovanje naroda Božjega u svetoj misi, i kada glazba kao na neki način malo potisnuta, kao da joj je malo sužen prostor u svetom bogoslužju, eto baš danas trebalo bi tražiti jedan adekvatan izraz koji će biti umjetnički vrijedan, ali koji će odjekivati i u duši današnjeg čovjeka.« ....

Treći, veoma uspjeti koncert bio je za građanstvo Zagreba u prepunoj dvorani »Marko Križevčanin«, 8. lipnja o. g.

Duro Tomašić

d) Sve dur i mol (prirodne, melodijske i harmonijske). ljestvice kroz 2 oktave i u protupomaku; nadalje rastavljeni trozvuk u maloj rastvorbi.

II Teorija:

Opće osnove teorije, dur i mol ljestvice; intervali; trozvuci I, IV i V stupanja u svim tonaliteta.

III Solfeggio:

Pjevanje solmizacijom ili neutralnim slogom lakših diatoničkih napjeva u duru.

IV ispitivanje glazbene memorije i sjećanja za ritam putem usmenog diktata koji obuhvaća primjere od nekoliko taktova.

Nove inicijative

(Koncerti uz liturgiju ili izvan nje)

Mozartova »Krunidbena misa«, jedno od najljepših djela crkvene muzike, izvedena je u travnju o. g. u Franjevačkoj crkvi u Samoboru u izuzetnim okolnostima. Njena izvedba, koja je tekla paralelno s misnim obredom, bila je popraćena i kratkim didaktičkim komentarom između pojedinih stavaka. Tako je svaki od posjetilaca, koji su te nedjelje do posljednjeg mjesta ispunili crkvu, mogao u Mozartovoj glazbi potražiti svoj vlastiti doživljaj. U izvanredno akustičkom prostoru Franjevačke crkve, iza oltara, a ispred razigrane pozadine barokne freske Janeza Ilovskega, smjestio se velik ansambl: komorni zbor crkve sv. Franje u Zagrebu, instrumentalni ansambl sastavljen od članova orkestra Zagrebačke filharmonije i Radiotelevizije Zagreb i četvero solista — Blaženka Milić, sopran, Dunja Vejzović, alt, Zvonimir Prelčec, tenor i Franjo Petručanec, bas. Izvedba, kojom je ravnao Kristijan Petrović, bila je sretno odvučena u zvučnim odnosima ansambla i solista, monumentalna i precizna u nastupima zbora, melodijski raskošna u dionicama četvero vokalnih solista između kojih se posebno izdvojila lirska linija velikog sola Blaženke Milić u završnom »Agnus Dei«. Djelo je odjeknulo dinamično i reljefno, stilsko i čisto i interpretativno uzbudljivo, a u okolnostima koje su njegovu izvedbu učinile osebnom svečanostu.

U crkvi sv. Franje u Zagrebu održavaju se jedamput tjedno komorno solistički koncerti koji privlače širok krug slušalaca. Popraćeni su didaktičkom konferansom, (Sebastijan Golenić), pa je njihova obrazovna vrijednost znatna.